

себе велику кількість інструментів (регуляторів, важелів) впливу на конкретні об'єкти державного регулювання економічного зростання. Їх також можна поділити на адміністративні та економічні.

Серед основних форм державного регулювання економічного зростання потрібно виділяти: комплексне планування економічного та соціального розвитку; прогнозування розвитку народного господарства та кон'юнктури ринку; реалізація національних і цільових комплексних програм; управління господарською діяльністю державних підприємств; фінансово-податкове регулювання (через систему державних фінансів і податків); грошово-кредитне регулювання (через регулювання грошової маси і процентної ставки); структурне регулювання (через зміну структури економіки і, відповідно, структури попиту і пропозиції на ринку); соціальне регулювання (соціальний захист населення через державний перерозподіл доходів); регулювання зовнішньоекономічної діяльності та валютного курсу; адміністративне регулювання (через застосування неекономічних методів впливу на економічне життя) [4, с. 395].

Фінансово-податкове та грошово-кредитне регулювання визначаються як основні форми державного регулювання економічного зростання. Їхні інструменти можна застосовувати як відокремлено, так і паралельно з метою одночасного коригування більш широкого кола економічних проблем, що виникають у процесі стимулювання економічного зростання.

З цією метою можливим є застосування декількох варіантів поєднання фінансово-податкової та грошово-кредитної форм державного регулювання економіки:

- стимулювальне фінансово-податкове регулювання паралельно із застосуванням жорсткого типу грошово-кредитного регулювання економіки. Обмеження грошової маси в країні за умови стимулювання за допомогою збільшення обсягів державних видатків призведе до зміни структури сукупного попиту: зросте частка споживчих та державних видатків, а величина внутрішнього та іноземного інвестування зменшиться;
- експансіоністське грошово-кредитне регулювання, поєднане із жорстким фінансово-податковим, призведе до зростання інвестицій за рахунок зниження обсягів споживчих і державних видатків, але можливим є прискорення темпів інфляції;
- одночасна стимулювальна фінансово-податкова та грошово-кредитна форми державного регулювання економіки – досить ризикований варіант, оскільки пов'язаний з одночасним розбалансуванням як фінансової, так і грошової системи країни.

Висновки. Отже, "економічне зростання" доцільно трактувати як довгострокову тенденцію до збільшення обсягів сукупного виробництва, яке відбувається в умовах структурної перебудови економіки країни відповідно до нормативних вимог технологічного та соціального прогресу, а також підвищення ефективності відтворювальних процесів. Врахування впливу нормативних, економічних, політичних, соціальних та зовнішньоекономічних чинників інституційного середовища під час формування інструментарію фінансово-податкового та грошово-кредитного регулювання економічного зростання в Україні дасть змогу максимально адаптувати його до поточних умов економічного розвитку

країни та забезпечить ефективність державного регуляторного впливу на динаміку економічного зростання в довгостроковій перспективі.

Література

1. Дзюбик С.Д. Механізм регулювання ринкової економіки / С.Д. Дзюбик. – К. : Вид-во ІДУС, 1995. – 66 с.
2. Дорнбуш Р. Макроекономіка : пер. з англ. В. Мусієнко, В. Овсієнко / Р. Дорнбуш, С. Фішер. – К. : Вид-во "Основи", 1996. – 814 с.
3. Кемпбелл Р. Макконелл. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика : пер. з англ. – Ч. 1: Макроекономіка / Р.М. Кемпбелл, С.Л. Брю. – Львів : Вид-во "Просвіта", 1997. – 671 с.
4. Ковальов В.В. Економічне зростання: теоретичний аспект / В.В. Ковальов // Європейський вектор європейського розвитку. – 2012. – № 2 (13). – С. 393-397.
5. Михасюк І. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. – Львів : Вид-во "Українські технології", 1999. – 640 с.
6. Словарь экономический. [Электронный ресурс]. – Доступный с [http://www.economi. polbu.ru](http://www.economi.polbu.ru).
7. Словарь экономический. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.glossary.ru>.

Кабац Б.И. Теоретические аспекты исследования влияния финансово-кредитного механизма регулирования на экономический рост

Проанализированы теоретические подходы к объяснению содержания экономического роста и основных показателей его измерения. Также рассмотрено понятие государственного регулирования экономического роста в разрезе механизмов осуществления. Систематизированы и выделены основные формы государственного регулирования экономического роста.

Ключевые слова: экономический рост, экономическое развитие, ВВП, ВВП на душу населения, государственное регулирование экономического роста, механизмы регулирования.

Kabaci B.I. Theoretical aspects of the study of the influence of financial and credit mechanism of regulation on economic growth

In this paper the author examines theoretical approaches to explaining the content of economic growth and highlights its measurement. Also the author highlighted the concept of state regulation of economic growth in the context of mechanisms of implementation and systematized the main forms of state regulation about economic growth.

Keywords: the economic growth, economic development, GDP, GDP per capita, the state regulation on economic growth, regulation mechanisms.

УДК 338.[5+43](477)

Асист. Г.П. Кибич –
Чернівецький НУ ім. Юрія Федьковича

МОДЕЛЮВАННЯ ЦІНИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ З УРАХУВАННЯМ РЕГУЛЯРНИХ ЛІЗИНГОВИХ ПЛАТЕЖІВ

Досліджено проблеми становлення ціни на сільськогосподарську продукцію, проаналізовано витратні методи ціноутворення, побудовано модель формування собівартості сільськогосподарської продукції з урахуванням усіх витрат, включаючи лізингові платежі, визначено ринкові ціни при заданій нормі прибутку на зернові та зернобобові, технічні та овочеві культури, а також встановлено ціну агрегованої сільськогосподарської продукції з урахуванням та без урахування лізингових платежів.

Ключові слова: ціна, собівартість, витратні методи ціноутворення, сільськогосподарська продукція, лізингові платежі, аванс, викуп майна, агрегована сільськогосподарська продукція.

Постановка проблеми. Результати сільськогосподарської діяльності, як і будь-якої іншої галузі господарювання, залежать передусім від ціни реалізації кінцевої продукції. Кожен із суб'єктів аграрного ринку ставить і намагається дати відповідь на такі питання: 1) яку ціну потрібно встановити, щоб покрити витрати й отримати достатній прибуток; 2) яку ціну буде готовий заплатити покупець за певний товар; 3) які ціни дають змогу досягнути бажаних обсягів продажів чи частки ринку; 4) який рівень витрат дасть змогу отримати прибуток за можливого рівня ринкових цін; 5) яку цінність має певний товар для покупців і як підприємство має переконати їх у тому, що ціна відповідає цій цінності; 6) який обсяг продажів чи частка ринку можуть бути найбільш прибутковими для підприємства.

Як відомо, ефективне сільськогосподарське виробництво потребує технічного переоснащення сільгоспвиробників та застосування новітніх технологій на всіх етапах роботи агропромислового комплексу – від селекційної роботи до вирощування сільськогосподарської продукції, її збирання, перероблення, зберігання, транспортування та реалізації за вказаною ціною [1]. Це потребує використання сільськогосподарськими підприємствами різних форм та джерел фінансування. Проте малі підприємства не завжди можуть отримати кредит, який є найпоширенішою формою фінансування, оскільки для цього потрібно заставити власне майно на суму, яка в півтора-два рази перевищує величину самого кредиту. Іншим шляхом вирішення проблеми отримання устаткування для розширення чи модернізації виробництва є оренда або лізинг. Зазвичай, лізинг є довгостроковою орендою машин, обладнання, промислових товарів інвестиційного призначення, які куплені орендодавцем для їх виробничого використання орендарем, причому право власності на них зберігається за орендодавцем на весь термін договору оренди [2].

Щодо змісту кредитних відносин, лізинг можна розглядати як різновид довгострокового кредиту, який надається у натуральній формі й погашається позичальником у розстрочку. Отож, актуальності набуває аналіз методів ціноутворення на сільськогосподарську продукцію з урахуванням усіх витрат, включаючи лізингові платежі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми ціноутворення та формування цінового механізму АПК постійно знаходяться у центрі уваги науковців. Наприклад, питання ціноутворення на сільськогосподарську продукцію досліджено у роботах П.Т. Саблука [3], І.І. Лукінова [4], О.М. Шпичака, В.П. Ситника [5], Б.Й. Пасхавера [6], О.Г. Шпигуляка [7], О.О. Сторожука, Ю.С. Коваленка, В.Г. Ткаченко, В.Я. Месель-Веселяка [8], В.Я. Щербаківа, В.С. Шебаніна, Я.К. Білоусько, В.І. Бойка, С.В. Гаркавенка, Ф.І. Євдокимова, М.І. Маліка тощо. Питання щодо дослідження різних аспектів лізингу в аграрній сфері розглядали провідні вітчизняні вчені, такі як: Б.В. Наконечний [9], В. Кашкін [10], Г.В. Корнійчук, О.В. Борисюк, М.М. Руденко, Н.С. Танклевська, О. Ярославський та ін. Вони збагатили економічну науку глибокими, фундаментальними ідеями, які стали фактором нових світоглядних орієнтацій. Проте актуальним і досі залишається формування ціни на сільськогосподарську про-

дукцію з урахуванням усіх витрат, включаючи витрати на оплату лізингу. Все це зумовило необхідність проведення подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз проблем становлення ціни на сільськогосподарську продукцію, побудова моделі формування собівартості сільськогосподарської продукції з урахуванням лізингових платежів, встановлення ціни агрегованої сільськогосподарської продукції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Провідне місце у методології ціноутворення належить визначенню методів формування ціни, які є найбільш адекватним відображенням реальних економічних відносин і виконують функцію регулятора виробництва та обігу товарів, активно впливають на суспільно необхідні витрати.

До поширених методів визначення ціни залежно від витрат належать: метод повних витрат; метод прямих витрат; метод граничних витрат; метод обліку рентабельності інвестицій; метод надбавки до ціни; метод на основі аналізу беззбитковості [11].

Методика розрахунку цін на основі повних витрат є однією з найпоширенішими серед підприємств України, оскільки досить проста і зручна. Крім того, вона забезпечує: 1) зниження цінової конкуренції; 2) рівність покупців і продавців; 3) простоту застосування для виробників та прозорість для споживачів і контролюючих органів.

Суть методу повних витрат полягає в розрахунку суми сукупних витрат, які враховують змінні та постійні витрати, і прибутку, який очікує отримати підприємство. Якщо підприємство відштовхується від певного відсотка рентабельності виробництва продукції, то розрахунок ціни може бути проведений за такою формулою [12]:

$$P = Z \cdot \left(1 + \frac{P}{100}\right), \quad (1)$$

де: P – ціна продажу; Z – собівартість одиниці продукції; P – очікувана норма прибутку (у відсотках).

Як відомо, собівартість вирощування сільськогосподарських культур складається із витрат на закупівлю насіння, мінеральних та органічних добрив, засобів захисту рослин, паливно-мастильних матеріалів, витрат на заробітну плату, послуги сторонніх підприємств, організацію виробництва та управління, орендну плату за землю, амортизаційні відрахування та інші витрати [13]. Також до складу собівартості варто віднести лізингові платежі, тоді її можна подати у вигляді такої формули:

$$Z = B_1 + B_2 + B_3 + B_4 + B_5 + B_6 + B_7 + B_8 + B_9 + B_{10}, \quad (2)$$

де: Z – собівартість, грн; B_1 – витрати на закупівлю насіння, грн; B_2 – витрати на закупівлю органічних і мінеральних добрив, грн; B_3 – витрати на закупівлю засобів захисту рослин, грн; B_4 – витрати на паливно-мастильні матеріали, грн; B_5 – витрати на заробітну плату, грн; B_6 – витрати на амортизацію, капітальний ремонт та технічне обслуговування, грн; B_7 – транспортні витрати, грн; B_8 – витрати на організацію виробництва та управління, грн; B_9 – лізингові платежі, грн; B_{10} – інші матеріальні витрати, грн.

Аналіз та розрахункові формули для B_j , $j = \overline{1,8}$ та B_{10} наведено у [14], тому визначимо розмір лізингових регулярних платежів B_9 , які здійснюються через однакові проміжки часу та встановимо ціну агрегованої сільськогосподарської продукції з урахуванням витрат на погашення заборгованості за лізинговою угодою.

Опишемо та використаємо у розрахунках чотири схеми лізингового кредитування, в яких передбачено:

- А. Погашення лізингової заборгованості однаковими частинами у випадку регулярних платежів.
- Б. Погашення лізингової заборгованості однаковими частинами у випадку регулярних платежів та виплати авансу аграрним підприємством.
- В. Погашення лізингової заборгованості однаковими частинами у випадку регулярних платежів та викупу майна, отриманого аграрним підприємством на підставі лізингової угоди.
- Г. Погашення лізингової заборгованості однаковими частинами у випадку регулярних платежів, виплати авансу та викупу майна.

Схема А. Величину регулярних лізингових платежів постнумерандо, які здійснюються у кінці фінансового періоду (місяця, кварталу, року), визначається за формулою

$$R = L \cdot \frac{i}{1 - (1+i)^{-n}},$$

де: R – розмір лізингового платежу; i – відсоткова ставка за період фінансової операції ($i = \frac{r}{m}$, r – річна відсоткова ставка, m – кількість платежів за рік); L – первинна вартість устаткування, що передається у лізинг; $n = m \cdot t$ – загальна кількість платежів, t – термін лізингу в роках.

Цей платіж R поділяємо на суму погашення основного боргу та відсотковий платіж.

Відсотковий платіж (R'_t) визначаємо за формулою

$$R'_t = iL_{t-1},$$

де L_t – залишок заборгованості на кінець періоду t , $t = \overline{1, n}$.

Суму погашення основного боргу в періоді t (R''_t) розраховуємо за формулою:

$$R''_t = R - R'_t.$$

Використаємо наведену методику для побудови графіка погашення лізингової заборгованості, якщо угода передбачає протягом 4 років погашення вартості устаткування 160 000 грн за умови, що річна відсоткова ставка r становить 20 %, а кількість платежів за рік $m = 12$. Обчисливши щомісячний розмір лізингових платежів

$$R = L \cdot \frac{i}{1 - (1+i)^{-n}} = 3443,21 \text{ грн},$$

нескладно отримати графік погашення лізингової заборгованості (табл. 1).

Табл. 1. Графік погашення лізингової заборгованості у випадку регулярних платежів

Номер платежу	Сума платежу, грн, R	Призначення платежу, грн		Залишкова вартість майна, грн, L_t
		відсотковий, R'_t	основний, R''_t	
0				160000,00
1	3443,21		3443,21	156556,79
2	3443,21	217,44	3225,77	153331,02
3	3443,21	212,96	3230,25	150100,77
4	3443,21	208,47	3234,74	146866,03
5	3443,21	203,98	3239,23	143626,80
...	...	...	...	...
47	3443,21	9,54	3433,67	3438,43
48	3443,21	4,78	3438,43	0,00
Разом	165 274	5 274	160 000	

Схема Б. У цьому випадку розмір лізингового платежу буде визначатися за формулою

$$R = (L - A) \cdot \frac{i}{1 - (1+i)^{-n}},$$

де A – розмір авансу.

Розрахунки за тими ж початковими даними і $A = 20\,000$ грн наведено у табл. 2.

Табл. 2. Графік погашення лізингової заборгованості у випадку регулярних платежів та виплати авансу

Номер платежу	Сума платежу, грн, R	Призначення платежу, грн		Залишкова вартість майна, грн, L_t
		відсотковий, R'_t	основний, R''_t	
0				140000,00
1	3016,99	194,44	2822,55	137177,45
2	3016,99	190,52	2826,47	134350,98
3	3016,99	186,60	2830,39	131520,59
4	3016,99	182,67	2834,33	128686,26
5	3016,99	178,73	2838,26	125848,00
...	...	...	...	...
47	3016,99	8,36	3008,63	3012,81
48	3016,99	4,18	3012,81	0,00
Разом	144815,68	4815,68	140000,00	

Схема В. Розмір платежу визначаємо за формулою [2]

$$R = \frac{L}{a_{n-i}} \left(1 - \frac{\mu}{(1+i)^n} \right),$$

де μ – частка залишкової вартості від первинної вартості устаткування після закінчення терміну дії контракту.

Розрахунки за тими ж початковими даними і $\mu = 10\,000$ грн наведено у табл. 3.

Табл. 3. Графік погашення лізингової заборгованості у випадку регулярних платежів та викупу майна

Номер платежу	Сума платежу, грн, R	Призначення платежу, грн		Залишкова вартість майна, грн, L_t
		відсотковий, R'_t	основний, R''_t	
0				160000,00
1	3246,38	222,22	3024,16	156975,84
2	3246,38	218,02	3028,36	153947,48
3	3246,38	213,82	3032,57	150914,92
4	3246,38	209,60	3036,78	147878,14
5	3246,38	205,39	3041,00	144837,14
...	...	...	...	...
47	3246,38	22,85	3223,53	13228,01
48	3246,38	18,37	3228,01	10000,00
Разом	155826,32	5826,32	150000,00	

Схема Г. Розрахунки для погашення лізингової заборгованості однаковими частинами у випадку регулярних платежів, виплати авансу та викупу майна за тими ж початковими даними наведено у табл. 4.

Табл. 4. Графік погашення лізингової заборгованості у випадку регулярних платежів, виплати авансу та викупу майна

Номер платежу	Сума платежу, грн, R	Призначення платежу, грн		Залишкова вартість майна, грн, L_t
		відсотковий, R'_t	основний, R''_t	
0				140000,00
1	2815,38	194,44	2620,94	137379,06
2	2815,38	190,80	2624,58	134754,48
3	2815,38	187,16	2628,22	132126,26
4	2815,38	183,51	2631,87	129494,39
5	2815,38	179,85	2635,53	126858,86
...	...	...	...	...
47	2815,38	21,65	2793,73	12797,61
48	2815,38	17,77	2797,61	10000,00
Разом	135138,37	5138,37	130000,00	

Для прикладного дослідження та застосування запропонованого методу ціноутворення сільськогосподарським підприємством було розроблено програмне забезпечення, за допомогою якого обчислені ринкові ціни для сільськогосподарської продукції при заданій нормі прибутку 20 % без врахування лізингових платежів, а також випадки, коли підприємство виплачує регулярні лізингові платежі з урахуванням авансу та викупу майна.

Згідно з витратним методом ціноутворення з використанням статистичної інформації за 2012 р. по Україні ціни для зернових та зернобобових, технічних та овочевих культур подано в табл. 5.

Табл. 5. Розрахунок ціни на різні види сільськогосподарської продукції*

Вид продукції	Валовий збір, тис. тонн	Ціна за 1 тону, грн			
		без урахування лізингу	з урахуванням лізингу		
			схема А	схема Б	схема Г
Пшениця	15762,60	2548,00	2647,17	2634,87	2641,50
Жито	675,70	2269,49	2368,66	2356,36	2362,99
					2350,58

Ячмін	6936,40	3535,32	3700,59	3680,10	3691,14	3670,46
Овес	629,60	2705,49	2870,77	2850,28	2861,32	2840,63
Просо	156,40	3985,58	4233,50	4202,76	4219,32	4188,29
Гречка	238,60	4497,20	4772,66	4738,51	4756,92	4722,44
Рис	158,60	3541,98	3652,16	3638,50	3645,86	3632,07
Кукурудза	20961,30	2251,07	2350,23	2337,94	2344,56	2332,15
Горох	349,41	4844,56	5042,89	5018,29	5031,55	5006,72
Квасоля	34,65	3619,66	3950,20	3909,22	3931,31	3889,93
Цукрові буряки	18440,31	1399,42	1419,25	1416,79	1418,12	1415,64
Соняшник	8387,06	4281,81	4480,14	4455,55	4468,80	4443,98
Картопля	23,20	2074,25	2101,79	2098,38	2100,22	2096,77
Соя	2410,00	4213,22	4461,13	4430,40	4446,96	4415,93
Ріпак	1200,00	5120,35	5345,72	5317,78	5332,84	5304,63
Льон	9,80	4526,55	4657,03	4640,85	4649,57	4633,24
Коноплі	0,40	15162,99	15658,82	15597,34	15630,47	15568,41
Тютюн	0,08	11162,54	11472,43	11434,01	11454,72	11415,93
Капуста	1950,66	1284,40	1294,31	1293,08	1293,75	1292,50
Огірки	1020,56	4985,25	5010,04	5006,97	5008,62	5005,52
Помідори	2274,12	6371,22	6391,05	6388,59	6389,92	6387,43
Буряки	923,47	3093,85	3118,64	3115,56	3117,22	3114,12
Морква	915,86	2188,21	2204,74	2202,69	2203,79	2201,72
Цибуля	1141,30	2782,97	2807,76	2804,68	2806,34	2803,24
Гарбузи столові	587,79	439,28	455,81	453,76	454,86	452,79
Кабачки	554,93	642,85	662,68	660,22	661,55	659,06
Перець	189,65	6079,09	6103,88	6100,80	6102,46	6099,36

* Розраховано автором.

Висновки. Отже, ціна агрегованої (усередненої) сільськогосподарської продукції як медіанне значення за 1 тону за норми прибутку 20 % без урахування лізингових платежів становить приблизно 3542 грн та з урахуванням лізингових платежів – 3700 грн, а також при виплаті авансу – 3680 грн, викупі майна – 3692 грн, авансі та викупі майна – 3671 грн з отриманих даних можна зробити висновок, що середня різниця між усіма цінами становить 140 грн, але при цьому підприємство може користуватися устаткуванням вартістю 160 000 грн. Це дає підставу стверджувати, що лізинг для сільського господарства України є ефективним інвестиційним механізмом оновлення основних засобів, а для аграріїв – вигідною і доступною формою придбання сільськогосподарської техніки. Це, своєю чергою, потребує проведення досліджень науковців щодо необхідних методів процесу формування ціни на сільськогосподарську продукцію (з урахуванням різного виду платежів), що дасть змогу підвищити ефективність виробництва галузі.

Література

1. Дудчик О.Ю. Оптимізація державного лізингу в аграрному секторі України / О.Ю. Дудчик. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.sworld.com.ua/konfer27/495.pdf>.
2. Григорків В.С. Фінансова математика : навч. посібн. / В.С. Григорків, О.І. Ярошенко. – Чернівці : Изд-во "Рута", 2009. – 250 с.
3. Саблук П.Т. Ціноутворення в період ринкового реформування АПК : монографія / П.Т. Саблук. – К. : Вид-во ННЦ ІАЕ, 2006. – 440 с.
4. Лукинов І.І. Воспроизводство и цены / И.И. Лукинов. – М. : Изд-во "Экономика", 1987. – 362 с.

5. Саблук П.Т. Ціноутворення в умовах формування ринкових відносин в АПК : підручник / П.Т. Саблук, В.П. Ситник, О.М. Шпичак та ін. – К. : Ін-т аграрної економіки УААН, 1997. – 502 с.

6. Пасхавер Б.Й. Цінова конкурентність аграрного сектора / Б.Й. Пасхавер // Економіка України : політико-економічний журнал. – 2007. – № 1. – С. 78-87.

7. Шпигуляк О.Г. Проблеми економічних відносин в механізмі ціноутворення аграрного ринку / О.Г. Шпигуляк // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2009. – № 10. – С. 77-82.

8. Месель-Веселяк В.Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації в сільському господарстві / В.Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2010. – № 4. – С. 3-18.

9. Наконечний Б.В. Переваги та недоліки лізингу порівняно з іншими видами інвестиційної діяльності / Б.В. Наконечний // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : зб. наук. праць. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2012. – С. 262-270.

10. Кашкин В. Лізинг в АПК России / В. Кашкин // Technologies of Leasing and Investments. – 2006. – № 1(14). – С. 18-25.

11. Кибич Г.П. Методологічні та методичні засади ціноутворення / Г.П. Кибич // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів, 28-31 березня 2012 р. – У 2 ч / ПБНЗ "Буковинський університет". – Чернівці : Вид-во "Книги-XXI". – 2012. – Ч. 1. – С. 86-87.

12. Кільницька О.С. Методи формування моделі ціни органічної сільськогосподарської продукції / О.С. Кільницька, Ю.С. Завадська. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znp/tdau/2012_2_4/18-4-31.pdf

13. Поліщук В.М. Моделювання собівартості вирощування зернових культур / В.М. Поліщук, І.В. Лобастов, А.І. Мороз. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnu/2009_134_2/09pvm.pdf

14. Кибич Г.П. Моделювання ціни сільськогосподарської продукції з урахуванням кредитних ресурсів / Г.П. Кибич // Інноваційна економіка : всеукр. наук.-виробн. журнал. – 2013. – № 4. – Тернопіль : Вид-во ТАЙМ, 2013. – С. 218-225.

Кибич Г.П. Моделирование цены сельскохозяйственной продукции с учетом регулярных лизинговых платежей

Исследованы проблемы становления цены на сельскохозяйственную продукцию, проанализированы затратные методы ценообразования, построена модель формирования себестоимости сельскохозяйственной продукции с учетом всех расходов, включая лизинговые платежи, определены рыночные цены при заданной норме прибыли на зерновые и зернобобовые, технические и овощные культуры, а также установлена цена агрегированной сельскохозяйственной продукции с учетом и без учета лизинговых платежей.

Ключевые слова: цена, себестоимость, затратные методы ценообразования, сельскохозяйственная продукция, лизинговые платежи, аванс, выкуп имущества, агрегированная сельскохозяйственная продукция.

Kybych H.P. Agricultural products prices modelling taking into account leasing payments

The paper presents the problem of establishing agricultural prices and the cost method of pricing. Accordingly the author proposes a model of the formation agricultural products' prime cost including all costs and the costs of leasing. Market prices are determined at a given rate of return for grains and legumes, technical and vegetable crops. Besides it is found the aggregated price of agricultural products, taking into account and excluding leasing payments.

Keywords: price, cost, cost method of pricing, agricultural products, leasing payments, advance, purchase of property, aggregate agricultural production.

УДК 630*94 Доц. В.Р. Ковалишин, канд. екон. наук – НЛТУ України, м. Львів

АНАЛІЗ ТИПОВИХ НЕВІДПОВІДНОСТЕЙ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІСОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ВИМОГАМ СТАНДАРТУ FSC, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ У ПРОЦЕСІ СЕРТИФІКАЦІЇ ЛІСІВ

Подано характеристику розвитку процесу сертифікації лісів в Україні. Роз'яснено підхід Лісової наглядової ради (FSC) щодо трактування невідповідностей її стандарту. Проведено аналіз основних типових невідповідностей господарської діяльності державних лісових підприємств України вимогам міжнародного стандарту FSC, за яким проводиться сертифікація лісів. Запропоновано заходи щодо їх вирішення.

Ключові слова: лісове господарство, сертифікація лісів, Лісова наглядова рада, стандарти.

Минуло понад десять років з моменту сертифікації перших лісових підприємств в Україні. Площа сертифікованих лісів за цей період істотно зросла – від 203 065 га лісу у 2001 р. до 1 244 047 га лісів станом на кінець 2013 р. У цьому ж проміжку часу площа сертифікованих лісів в Україні декілька разів сягала близько 1 800 000 га, однак через певні чинники потім знижувалася, що і сталося наприкінці 2013 р. Відсутність постійного динамічного зростання та значні коливання у площі сертифікованих лісів в Україні пояснюють двома важливими чинниками – невчасним продовженням дії сертифікату з боку лісових підприємств після закінчення терміну дії попереднього сертифікату (який видається на п'ять років) та невиконанням лісовими підприємствами вимог стандартів сертифікації лісів. І якщо перший чинник пов'язаний більше з технічною стороною, що полягає у несвоєчасному поданні заявки на проведення сертифікації, а відтак і проведення сертифікаційного аудиту, підготовки звіту та інших етапах, що передують видачі сертифікату, і залежить як від лісового підприємства, так і від аудиторської організації, що здійснює сертифікацію, то другий чинник цілком залежить від бажання та можливості підприємства виконувати вимоги стандарту, за яким здійснюється сертифікація лісів.

Як відомо, сертифікація лісів є добровільною процедурою, однак вимоги суспільства та заборона експорту лісопродукції в Європу, легальність якої не підтверджена, роблять цю процедуру необхідною для всіх лісових підприємств, які працюють насамперед на ринки європейських країн. Крім того, сертифікація лісів передбачена і чинним лісовим законодавством України. Зокрема, у статті 34 Лісового Кодексу України зазначено, що організація лісового господарства в Україні передбачає проведення сертифікації лісів, а стаття 59 декларує сертифікацію лісів як оцінку відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо сталого лісоуправління та лісокористування із забезпеченням економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства [2].

В Україні всі лісові підприємства сертифіковані за однією з двох міжнародних схем сертифікації, а саме – Лісової наглядової ради (загальноприйнята міжнародна назва FSC). Лісовою наглядовою радою розроблено стандарт відповідального ведення лісового господарства, який має офіційну назву FSC Принципів та Критеріїв для управління лісами. Підприємства лісового господарства, які бажають отримати сертифікат FSC, повинні відповідати всім вимогам, що